

Fra fremmede Tidsskrifter.

Revue pénitentiaire et de Droit pénal. Bulletin de la société générale des prisons. XXXVIII année. XXXIX année No. 1—3.

Hæftet for Januar 1915 indeholder blandt andet en Oversigt over en Række franske Love og Bekendtgørelser, foranledigede ved Krigstilstanden. De færreste af disse er af mere almindelig Interesse. Dette gælder saaledes de særlige Bestemmelser af organisatorisk Art vedrørende de militære Domstole, deres Personale og Kompetence samt Bestemmelserne angaaende Proceduren. En Særstilling indtager Amnestiloven af 5. August 1914, der paa enkelte Punkter adskiller sig fra tidligere Amnestilove. De hidtidige Love om Amnesti i Tilfælde af Desertion eller Insubordination omfattede alle tidligere begaaede Overtrædelser; ogsaa saadanne, hvor Sagen var afgjort ved Dom, eller hvor Straffen var udstaaet. Man udøvede gennem disse Love Handlinger bestemte af Ædelmodigheds- og Forsøningshensyn, men man lod sig ikke bestemme af noget Hensyn til, hvad man kunde vente i Fremtiden. Loven af 5. August 1914 tager et andet Udgangspunkt, den tænker kun paa dem, som den Gang var Desertører eller ulydige. Lovgiveren har meget rigtigt tænkt paa, at der mellem disse var mange, som, naar de unddrog sig de militære Pligter, kun handlede saaledes for at undgaa Kasernelivet i Fredstid eller under Herredømme af en eller anden Lidenskab, og som havde fortrudt deres Handling, saasnart den var begaaet. Man har betænkt, at hos saadanne Mænd var Fædrelandskærligheden ikke udslukket, og at de, naar Krigen udbrød, vilde møde i første Række for at gøre

deres Pligt. For saadanne burde man lette Adgangen til at vende tilbage, og det gjaldt desuden om ikke at berøve Arméen deres Bistand. Fuldstændig Amnesti tilstaas derfor Desertører, som frivillig fremstiller sig til Indlemmelse i Hæren for franske Myndigheder, militære eller diplomatiske. Men de skal skynde sig. Fristerne er under Hensyntagen til den geografiske Afstand satte til 4, 6, 12 og 40 Dage i Stedet for 3, 6, 12 eller 18 Maaneder i de tidligere Love.

I Artikel 80 i Lov om Værnepligt af 21. Marts 1905 er fastsat Straf for dem, der lemlæster sig selv for at unddrage sig Værnepligten. Angaaende Soldater, der lemlæster sig eller forsøger derpaa for at unddrage sig Tjenestepligt har man en Bestemmelse, der foreskriver Oversendelse af saadanne til særlige militære Afdelinger. Et Cirkulære af 12. September 1914 fra Østarmeens Hovedkvarter paabyder omhyggelig Undersøgelse i saadanne Tilfælde med særlig Sigte paa, hvad der herved har været tilsigtet, eventuelt om vedkommende derved kan siges at have gjort sig skyldig i et Forhold, der maa karakteriseres som svarende til det at forlade sin Post.

Et Cirkulære fra Krigsministeriet af 1. Decbr. 1914 udtaler, at Militære, hvem der er overgaaet en betinget Dom, men som indenfor det kritiske Tidsrum ikke har givet Anledning til Klage, har Ret til at avancere, naar de iøvrigt har gjort sig forljente hertil.

Lov af $\frac{5}{8}$ 1914 forbyder Offentliggørelse af andet end officielle Meddelelser fra Regeringen eller Generalkommandoen med Hensyn til Forhold vedrørende Mobilisering, Transport af Tropper eller Materiel, Korpsformationer, Hjemsendelser o. s. v. samt »i al Almindelighed enhver Meddelelse angaaende militære eller diplomatiske Forhold, som maatte være egnet til at bringe Fjenden Fordele eller at udøve en uheldig Indflydelse paa Hæren eller Befolkningen.« Straffen er Fængsel fra 1 til 5 Aar og en Bøde fra 1000 til 5000 fre. bortset fra formildende Omstændigheder. Indførelse af fremmede Aviser, Skrifter etc. kan forbydes af Indenrigsministeren.

Et Cirkulære af 11. Oktober 1914 foreskriver Vidneafhøring til Konstatning af paastaaede Folkeretskrænkelser fra Fjendens Side.

Ved Dekret af 7. Januar 1915 forbydes Salg en gros og en detail af Absinth og lignende. Undtagelse gøres kun med Hensyn til Eksport. Indenrigsministeren har der-

hos i et Cirkulære opfordret Præfekterne til at tage Forholdsregler mod mobiliserede Soldaters Hustruer, forsaavidt disse paa Beværtningssteder bortødsler deres Understøttelse til Drikkevarer. En Række strenge Bestemmelser er derefter udgaaet fra Præfekturerne. I 5 Departementer (12te Arme-korps) har Præfekterne i Overensstemmelse med den Højstkommanderende udstedt en Bekendtgørelse, som forbyder Salg af Alkohol under hvilkensomhelst Form til Soldater, Kvinder og Børn.

I Marts 1915 er for Deputeretkammeret fremsat et Lovforslag, som forbyder Udskænkning af Spirituosa inden Kl. 9 Formiddag. Forslaget tager Sigte paa den udbredte, uhyggelige Vane, at Arbejderne, inden de gaa paa Værkstedet, indtager Alkohol paa fastende Hjerte »pour tuer le ver.«

Højest interessant er en Meddelelse i Tidsskriftets April-Maj Nummer, hvorefter vi gengive følgende:

Voldtægt begaaet af Soldater, hørende til de fremmede Okkupationshære.

Det er nu ved uimodsigelige Beviser godtgjort at talrige Angreb i de af Fjenden okkuperede Egne paa belgiske og franske Koners og Pigers Dyd har haft til Følge at gøre disse Kvinder til Mødre for Børn af tysk Blod. Senator Louis Marlin har ment, at Lovgivningen burde komme disse Kvinder til Hjælp ved en Undtagelsesbestemmelse, og han foreslaar, at dette skal ske ved, at Loven i Tilfælde af foreliggende Fosterfordrivelse, som under normale Forhold er strafbar, skal ignorere det passerede Ogsaa de Kvinder, som ikke længere befandt sig paa det okkuperede Territorium, men var flygtede derfra, skulde nyde godt af denne Bestemmelse. Bestemmelsen skulde dog træde ud af Kraft 4 Maaneder efter vedkommende Territoriums Befrielse.

Straffelovgivning angaaende Krænkelser af Folkeretten. Den deputerede Engerand har i det franske Deputeretkammer fremsat et Lovforslag med det Formaal at forebygge Folkeretskrænkelser.

Hans Tanke er, at man for de franske Krigsretter kunde indstævne Ophavsmændene til de almindelige borgerlige Forbrydelser, der er begaaede under Krigsoperationer, og, forsaavidt de ikke er i Øvrighedens Haand, dømme dem efter de franske Loves Bestemmelser til de i

samme fastsatte Straffe — in contumaciam. Denne Domfældelse vilde ikke være af blot platonisk Karakter, den vilde bevirke, at de dømte efter Krigen ikke kunde faa Adgang til det franske Territorium, og at man kunde konfiskere Ejendom, som de maatte besidde i Frankrig. Samme Følger vilde udstrække sig til de allieredes Territorium, hvis man kunde opnaa, at de fremmede Domstole vilde indrømme, at de Domme, der var afsagte i Frankrig, kunde eksekveres i Udlandet.

Det er Engerands Opfattelse, at en saadan Bestemmelse vilde være i Overensstemmelse med det Princip, som er udtalt i Art. 3 i Code civil, hvorefter Lovene er bindende for alle dem, der bebo Territoriet.

Redaktionen af R. p. et de D. p. knytter adskillige kritiske Bemærkninger til dette Forslag. For det første forudsætter en Domfældelse in contumaciam en anklaget, der er paa Flugt, som frivillig unddrager sig fra den strafferetlige Forfølgning, for hvilken han er Genstand. Men dette passer ikke her. Dernæst er det tvivlsomt, om den fornævnte Art. 3 er anvendelig i det foreliggende Tilfælde. Et okkuperet Distrikt er ikke, saalænge Okkupationen staar paa, under den Stats Souverænitet, som Okkupationen gaar ud over. Anderledes er maaske nok Forholdet, naar der er Tale om Krigsfanger. Man kan sikkert drage dem til Ansvar for deres Forhold, og det har man ogsaa gjort siden Krigens Begyndelse. Men meget ofte drejer det sig om Forbrydelse udførte efter Befaling, som den paagældende ikke har haft Ret til at modsætte sig. Iøvrigt har den tyske, store Generalstab i 1902 offentliggjort et Reglement, hvori findes følgende Paragraf: »Alle Ødelæggelser, Brandstiftelser o. lign. i Fjendeland er forbudte. Den Soldat, der gør sig skyldig i saadanne Handlinger, straffes overensstemmende med Loven.«

Spørgsmaalet har været Genstand for Diskussion i Selskabet for Socialøkonomi. Her var man ikke stemt for Forslaget. »Hvor det drejer sig om et saa alvorligt Emne,« sagde Albert Rivière, »maa man undgaa at give Folk Anledning til at smile. En Domfældelse overfor en Chef for flere Armekorps vil næppe gøre denne bange, men den kan fremkalde hans Munterhed, og lad os spare os selv for denne Risiko.« Imidlertid fremhævedes det fra anden Side, at det nødvendigvis maa vække Forbitrelse, naar en Soldat begaar en almindelig borgerlig Forbrydelse, og

at han bør straffes ligesaavel som den, der gør sig skyldig i en saadan uden at bære Uniform. Herimod indvendes atter, at det kan være vanskeligt at adskille den militære Handling fra den Handling, der ikke med Rette kan betegnes saaledes. »Glem ikke, at Soldaterhaandværket, f. Eks. efter en Sejr, let fører til en Hjerneeksaltation, der kan give sig Udslag i Grusomhed og Brutalitet, de daarlige Tilbøjeligheder bliver fremtrædende paa næsten sygelig Vis!«

En indgaaende Behandling erholdt Spørgsmaalet i Fængselselskabets Møde d. 19. Maj 1915. Her talte Professor Louis Renault, den bekendte Folkeretslærer, om Emnet: »I hvilket Omfang kan Strafferetten anvendes paa Handlinger, foretagne under Krig, naar de stride imod Folkeretten?« Vi referere følgende:

Spørgsmaalet er ikke nyt, men det kræver Samarbejde mellem Forskere af Folkeret og Strafferet, og Standpunktet maa være det, at Folkeretten angiver de Grænser, indenfor hvilke Strafferetten kan komme til Anvendelse. Den største Del af de Folkeretsforfattere, der har beskæftiget sig med Sagen, er enige om, at der er en Række Handlinger, foretagne under Krigsførelse, som ikke alene kan betragtes som »Krigshandlinger«, men som maa henføres under Strafferettens Rubrikker for strafbare Handlinger. Saaledes udtaler Féraud-Giraud, at Plyndring, Tyveri og Ødelæggelse, foretaget af fjendtlige Tropper paa besat Territorium, er røveriske Handlinger, som ikke kan retfærdiggøres af Krigstilstanden. De er da ogsaa ligefrem forbudte og strafbare i forskellige Lovgivninger. De individuelle Tyveri- og Røverihandlinger, foretagne af fjendtlige Tropper, bevare, uanset Krigstilstanden, deres kriminelle Karakter. Men hvem skal straffe Forbryderne, og hvem har Kompetence dertil? Dette er Hovedpunktet, og dette Hovedpunkt er ikke hidtil behandlet udtømmende. Den nuværende Krig gør Spørgsmaalet brændende. Først bør selve Krigens Begreb defineres. Den bedste Definition er givet af General Clausewitz: »Krigen er en Samling af Voldshandlinger, ved hvilke den krigsførende Magt søger at paatvinge Modstanderen sin Vilje.« Nu er det jo særdeles let at tage Sagen saaledes, at Sejrherreren altid har Ret, at »inter arma silent leges,« eller, om man vil, »Krieg ist Krieg.« Men saaledes bør det ikke være. Vort Retfærdighedsinstinkt protesterer uvilkaarligt mod en saadan Lære. Naar vi hører om et Slag, hvor

Tusinder har mistet Liv og Lemmer, føler vi en dyb Smerte, men vi harmes ikke. Hvis vi derimod hører om et enkelt Offer og samtidig erfarer, at der er handlet uforsvarligt mod denne ene Person, da melder Harmen sig. Naar Lusitaniaaffæren har fremkaldt saa stort et Røre, er det mindre paa Grund af Ofrenes Antal end paa Grund af den hele Fremgangsmaade, som her er benyttet. Ofrenes Antal og Nationalitet er vel nok skærpende Omstændigheder, men det er ikke Hovedelementerne.

I Haagerreglementet angaaende Krigslove og Krigsbrug er Artikel 22 af særlig Vigtighed. Den udtaler følgende: »De krigsførende har ikke en ubegrænset Ret i Valget af Midlerne til at skade Fjenden.« Denne Regel er ifølge officielle Rapporter, indhentede saavel i Belgien som i Frankrig, ikke overholdt af Tyskerne. Og dog er det kun ved Overholdelse af bestemte Regler for Krigsførelse, at Mennesket kan adskille sig fra Dyret, og at Krigen overhovedet kan indgaa som acceptabel i det internationale Liv. Noget saadant er allerede udtalt af Fénelon i hans Bog: *Examen de conscience d'un roi*. I Virkeligheden nødsages civiliserede Nationer til at enes om visse Reglementer for Krig. Alle Stater kan komme i Krig, ingen ved, hvem der vil sejre, derfor gælder det at sikre sig, at ens Modstander optræder nogenlunde human. Derfor udtalte ogsaa Hr. v. Martens paa Haagerkonferencen i 1899: »Vi danner et Selskab. Det staar enhver frit, om han vil indtræde i det eller ej. Men den, som er traadt ind, har underkastet sig Selskabets Love og maa handle overenstemmende med dem.« Man har altsaa fastslaaet visse Regler. Men hvorledes haandhæves de? En direkte Haandhævelse paa den Maade, at den enkelte Stat skulde kunne optræde og udøve Straffemyndighed overfor en anden, er udelukket. Naar der tales om Straffekspeditioner og lign. i Forholdet mellem Stater indbyrdes, er dette ukorrekt. Da der i Forholdet mellem souveræne Stater indbyrdes ikke findes nogen, der er den andens Overhoved, kan der heller ikke blive Tale om Strafferet. Man kunde da maaske tænke paa en indirekte Haandhævelse af de omtalte Regler. Samfundet imellem Staterne kunde i hvert Fald give sig det Udslag, at f. Eks. de neutrale Stater udtalte en Fordømmelse overfor den Stat, der krænkede Reglerne. Men har man set noget til et saadant Fænomen under den nuværende Krig? Har man blot sporet en officiel Harmen fra de

neutrale Staters Side, da Belgiens Neutralitet blev krænket?

Gives der da ikke nogen anden Mulighed for en indirekte Haandhævelse af Krigsførelsens Love, og vel at mærke en Haandhævelse af positiv Art? Jo, en saadan kan ske gennem Repressalier. Men herved er vi ude over Strafferetten, ja i det hele ude over Rettens Begreb. Repressalier er uretmæssige Handlinger, der udøves for at forhindre, at andre uretmæssige Handlinger udøves. Det gaar altid ud over uskyldige. Et Eksempel vil vise det. I 1812 var England i Krig med de forenede Stater af Nordamerika. Der fandtes i de forenede Stater mange Personer, der i ung Alder var udvandrede fra England, og som havde ladet sig naturalisere i Amerika. Efter dagældende engelsk Lovgivning havde disse bevaret deres Stilling som engelske Undersaatter. Nu erklærede England, at, hvis saadanne Personer blev grebne paa den amerikanske Flaade eller som hørende til Afdelinger af den amerikanske Hær, vilde de blive skudt som Forrædere. De amerikanske Repressalier bestod i, at det fra amerikansk Side erklæredes, at for hver amerikansk Borger, som blev skudt under saadanne Omstændigheder, vilde man skyde 3 engelske Fanger.

Men lad os vende tilbage til Begrebet direkte Haandhævelse. Een Ting er givet: Enhver krigsførende Magt har Ret og Pligt til at forhindre sine egne Tropper i at begaa strafbare Handlinger og i Overtrædelsestilfælde Ret til at straffe dem derfor. Men vi maa videre. Enhver krigsførende Magt har Ret til at fastsætte Straf for dem, der indenfor vedkommende Magts Myndighedsomraade begaar Handlinger, som den paagældende Magt er berettiget til at anse som utilladelige. Og den Undskyldning, som tidligere med nogen Ret kunde gøres gældende, nemlig at det ikke var sikkert, at den fjendtlige Magt vilde anse den Handling for strafbar, som den Magt, der er Territoriets Herre, hævder som kriminel, den Undskyldning er nu uden Betydning. Situationen er fuldstændig forandret, efter at Haagerreglementet er traadt i Kraft. Der, hvor den internationale Ret fordømmer visse Handlinger, der har Stafferetten fuld Hjemmel til at optræde. Professor Renault paaviser derpaa, hvorledes visse nærmere omhandlede franske Straffelovsbestemmelser er saaledes affattede, at de tager Sigte paa enhver, der overtræder dem, at de derfor ogsaa kan anvendes overfor Fjender, og at man helst maa und-

gaa ved en ny Lovgivning at indføre en yderligere Hjemmel for at straffe fjendtlige Soldater, der handler mod Krigslovene. En saadan speciel Lovgivning kunde tage sig ud som given ab irato, og den er overflødig. Der er Tilfælde, hvor en Handling, foretagen under Krigsførelse, bliver Drab eller Mord. F. Eks.: En Person gør Tegn til at ville overgive sig; i det Øjeblik, han er ved at blive taget til Fange, skyder han sin Modstander. Her foreligger Drab, ja vel endog, da Drabshandlingen er sket med Overlæg, Mord. Men Anvendelsen af Straffebestemmelserne bør i Almindelighed begrænses til at angaa individuelle Handlinger. I mange Tilfælde vil kun den overordnede, der har givet Befalingen, have Ansvar for Handlingen. Maaske skal man søge endnu længere tilbage. Ogsaa i denne Forbindelse falder det naturligt at nævne Lusitaniaaffæren. Naturligvis er det urigtigt, naar man i Dagbladene har karakteriseret det, der her skete, som Sørøveri. Alle de for denne Forbrydelse særlige Momenter mangler. Men Handlingen var ikke hjemlet ved Folkeretten, og den var af utvivlsom kriminel Karakter som faldende udenfor lovlige Krigsførelse. Det har sin Interesse i denne Sammenhæng at gøre opmærksom paa, at Edinburgh Review kort forinden angaaende Tyskernes Indtrængen i Belgien havde udtalt følgende: »The invasion of Belgium was not an »act of war« but a »criminal act,« and the nations of the world must devise means to bring the authors of such act to trial and punishment.« Renault mener, at denne Udtalelse kan have paavirket den Dommerkendelse, som afsagdes efter Lusitaniakatastrofen, og hvorefter der rejstes »Anklage for Massebord mod den tyske Undervandsbaads Officerer, mod Kejseren af Tyskland og den tyske Regering, som har givet den paagældende Ordre.« Det kan imidlertid ikke erkendes, at der er Hjemmel for en saadan Anklage mod Kejseren, her er i det hele taget ikke Tale om en judiciel Handling, der kan tjene til Grundlag for en virkelig Retsforfølgning; hvad der foreligger er nærmest Udslag af en Trang til at tilfredsstille Englands offentlige Mening. Men at den foreliggende Handling maa sidestilles med Begrebet Mord er Renault for sit Vedkommende ikke i Tvivl om. Der er ofret Menneskeliv paa Trods af Folkerettens Regler, og Drabet af dem er overlagt. Han kommer ikke ind paa den Nødretsregel, som alene kan anføres til vekommendes

Forsvar, og som ikke er helt uden Støtte i det omtalte Haagerreglement.

Naturligvis kan Strafferet kun udøves effektivt overfor dem, man skaffer tilstede. Konstateringen af Forbrydelser kan muligvis blive yderst besværlig; men dette er et Opportunitets-, ikke et Retsspørgsmaal. Engerands Standpunkt: Domfældelse in contumaciam vil R. helst undlade at beskæftige sig med, han anser det for tvivlsomt om en saadan Domfældelse kan have de Konsekvenser, som E. anfører. Men et Spørgsmaal frembyder sig straks. Vil ikke efter Krigen en Retsforfølgning mod Ophavsmændene til de Forbrydelser, hvorom her er Tale, udelukkes ved den i Fredstraktaterne almindelige Amnestiklausul? ¹⁾ »Men det, her er Tale om, har intet at gøre med den Tankerække, hvormed vi har beskæftiget os, og jeg for mit Vedkommende haaber oprigtigt, at der med Hensyn hertil ikke maa gives en absolut Amnestiklausul.«

Af hvad der fremkom under den paafølgende Diskussion maa vi indskrænke os til at anføre Edouard Clunets Bemærkninger om Forskellen mellem Repressalier og Reciprocitetshandlinger. Om disse sidste udtalte han, at det havde vist sig, at de af Tyskerne anvendte kvælende Gasarter havde bragt dem meget store Fordele. Nu vel, vi nødsages til Gensidighed. »Gensidighed er indenfor det internationale Samkvem en af Formerne for Høflighed.«(!)

Om Nedsættelsen af en særlig Kommission i Rusland til Konstatering af Brud paa Krigslove og Krigssædvaner gives der i Hæftet for April—Maj 1915 nærmere Meddelelse af Professor Wladimir Nabokoff, Formanden for den russiske Afdeling af den internationale Kriminalistforening, der vil erindres af mange fra Forningens Kongres i København 1913, og som nu gør Tjeneste som Lieutenant i den russiske Territorialarmé.

Den franske Lov om Børnedømstole af 22. Juli 1912 møder forskellige Vanskeligheder for sin Gennemførelse.

¹⁾ Jfr. Pragertraktaten af 1866: Ingen Indbyggere i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten og ingen af Kejseren af Østerrig og Kongen af Preussens Undersaatter skal kunne drages til Ansvar for deres politiske Optræden under Krigen o. s. v.

For at undgaa Usikkerhed i Anvendelsen har man bestemt at lade alle mødende Tvivlspørgsmaal af Vægt blive Genstand for Appel. Et Savn er særlig af Betydning: Man kender ikke det danske Begreb »Optagelseshjem« og spørger bekymret: »Hvor skal vi finde et Internat egnet til at modtage dem, som hverken kan overgives til Fattigvæsenet eller velgørende Institutioner?« En sørgelig Erfaring har man gjort. Antallet af Børn under 13 Aar, som bringes for Domstolen, er ganske ringe, ikke fordi Antallet af forbryderske Børn i den Alder er ringe, men fordi man kun træder op, naar Forbrydelserne bliver særlig hyppige eller særlig grove. Man gør opmærksom paa, at det er uheldigt at udsætte Anbringelse paa Opdragelsesanstalt mere end højst nødvendigt. Et Cirkulære af 30. Januar 1914 har paa sjældnen ingaaende Vis behandlet alle de Spørgsmaal vedrørende Lovens Anvendelse, som kan tænkes at rejse sig i Praksis med Hensyn til Behandlingen saavel af Børn under 13 som af Børn mellem 13 og 18 Aar, ligesom det nærmere giver Regler angaaende Bekostningsspørgsmaalet og den Fremgangsmaade, der i saa Henseende bør følges. I Paris anslaaer man Antallet af Sager vedrørende Børn under 13 Aar til mindst 1000, medens 3 a 4000 Sager angaar Børn i Alderen 13—18.

I det almindelige franske Frængselsselskab har Loven været Genstand for en meget livlig Diskussion, der fik særlig Interesse derved, at Professor juris Garçon med Hæftighed gjorde sig til Talsmand for Principper, der gik paa tværs af Lovens System, omend med Anerkendelse af dens gode Hensigt. Hans Hovedindvending knyttede sig navnlig til den Mangel, som ofte lægges nye Love til Last, at de Institutioner, der er nødvendige til deres Gennemførelse, ikke er tilstede, naar Loven træder i Kraft. Hvor skal man anbringe et Barn under 13 Aar i Mellemtiden mellem dets Anholdelse og den Dag, da Børnedomstolens Afgørelse falder? Men Indførelse af Børnedomstole i Frankrig er angribelig udfra et mere almindeligt Synspunkt. Det havde glædet Taleren særlig i de senere Aar blandt de dygtigste af de Studerende at finde en fremtrædende Tendens i Retning af juridisk Nationalisme. Hvorfor skal vi, som tidligere har givet Love, som har tjent som Mønstre for andre Nationer, hvorfor skal vi søge andetsteds hen for at finde Lovregler, der hverken passer til vor Fortid, vor gamle Civilisation, eller vore Sæder og Skikke, ja som endog er i Uovensstem-

melse med vor Nationalkarakter? Der er aabenbart for Tiden en Mode, der gælder for Love, paa samme Maade som der en Mode for Damehatte. For Tiden skal der Fjer til Damehatte. I Morgen kræver Moden Baand eller Blomster. Alle adlyder Parolen. Den legislative Mode har erklæret sig for Børnedomstole, og denne Omstændighed alene har kunnet overbevise en Mængde Mennesker om, at det var bydende nødvendigt at sørge for deres Indførelse. Har man ikke ogsaa foreslaaet os at vende tilbage til Legemsstraffen under Paaskud af, at England endnu kendte Katten med de 9 Haler, og at Rusland benytter Knut, og har man ikke hos os villet anvende Kastration af Recidivister, fordi nogle Stater i den amerikanske Union har fundet paa dette Barbari. Nuvel, Børnedomstole og Tilsynsværgemaal (liberté surveillée) er angelsaksiske Institutioner, som i Amerika og i England kan udfylde en Trang og medføre gode Virkninger. Men hvorfor i al Verden skal de indføres hos os? »Jeg har den Ære ved Universitetet i Paris at beklæde en Lærestol for sammenlignende Strafferet, jeg kender den Betydning, der knytter sig til disse høje og skønne Studier, og al deres praktiske Nytte. Men lad os dog have Sans for Maadehold og ikke gøre os skyldige i Overdrivelse.« Lovene fra fremmede Lande maa ikke uden videre overføres, de maa tilpasses, og det kan ikke ske, naar de ikke stemmer med vore Principper og Traditioner. Hvem vil vove at paastaa, at det sociale Fremskridt staar i Forhold til den Oversvømmelse af Tekster og Reformers, som træder frem igennem daarligt studerede, daarligt redigerede, afjaskede, unyttige og skadelige Love?

Vi er for Øjeblikket i en Valgperiode. Jeg har forgæves spejdet efter en Kandidat, som i sit Program lover at modsætte sig disse legislative Udsvævelser. Hvis jeg havde været Valgkandidat, vilde jeg kun have lovet mine Vælgere én Ting, den nemlig i hele min Funktionstid ikke at fremsætte noget Lovforslag. Saa havde jeg maaske ikke udrettet noget godt, men jeg havde i hvert Fald ikke gjort noget galt. Thi det store Onde — det skal udtales højt og tydeligt — udgaar fra det parlamentariske Initiativ, saaledes som det praktiseres i vort Land i de sidste 20 Aar. Den Lov, her er Tale om, er bleven kaldt til Live efter en livlig og dygtigt gennemført Propaganda med en Række Kongresbeslutninger i Ryggen. Og hvor megen Skade gør ikke disse Kongresser, hvor man vedtager Beslutninger af

Høflighed overfor Forslagstillerne uden at betænke, at de en skønne Dag faar en Karakter, der ikke er rent platonisk, idet de ofte meget stærkt paavirker den offentlige Mening! Loven er ufuldkommen, fordi den er inspireret og redigeret af Personer, der mere er Filantroper end Jurister. Man har tilsidesat almindelige Regler for Procedure, fordi man ikke har haft Forstaaelsen af disses klassiske, det vil sige nødvendige, Betydning. Man har overset de processuelle Vanskeligheder, der kunde opstaa, naar et Barn nægtede sig skyldig, og man har ikke gjort tilstrækkeligt for at sikre sig, at Lovbestemmelserne kunde eksekveres. Man har stølet for meget paa Hjælp fra det private Initiativ, man har ikke skabt de fornødne supplerende Institutioner. Hvor er de passende Asylter og Internater? Hvor er Anstalterne for abnorme Børn, hvor er Reformskolerne? Hvorhen jeg saa vender mig, ser jeg kun det tomme Rum. Hvorfor skal vi have hemmelig Procedure, hvor det drejer sig om unge Mennesker mellem 16 og 18 Aar, der kan faa en Straf paa mange Aars Fængsel? Her er ikke Tale om Værgemaalsprincipper, her er Tale om Repression. Samfundet fordrer her Offentlighed. Men først og fremmest »den Delegerede« (Tilsynsværgeren) er Udtryk for en Institution, som aldeles ikke harmonerer med fransk Væsen og Livsopfattelse.

Dette, at en fremmed kan trænge ind i en Families Hjem og krænke dets Fredhellighed, det er ikke og bliver aldrig fransk Skik, det er i Strid med vore Sæder, med vore gamle Traditioner, med Folkets Aand. Det lader til, at man har næret Frygt for ikke at finde tilstrækkelig mange Tilsynsværger, hvilken Fejltagelse! Det, jeg frygter for, er at man vil finde altfor mange. Jeg frygter deres overdrevne Iver, deres Indblanding af uvedkommende Motiver, navnlig i de smaa Byer, hvor saa mange politiske og religiøse Modsætninger gør sig gældende. Det er maaske rigtigt, at i borgerlige Kredse vil man være fri for det ydmygende i saadanne Indgreb. Men i Arbejderkredse, i de fattige Familier, vil de Delegerede komme og give Raad, som faar Karakter af Befalinger, og det er navnlig det, der harmer mig. Jeg ved, at der findes daarlige Forældre, ja fra dem bør Forældremagten tages; men, hvis I giver dem Raadighed over deres Barn, lad det da ske saaledes, at hverken deres Værdighed, deres moralske Autoritet eller deres individuelle Frihed lider derunder!

Det er ingen smaalig Kritik, jeg retter mod Loven. Jeg er enig i dens Tendens, den at komme den forbryderske og ulykkeligt stillede Ungdom til Hjælp. Her er et Spørgsmaal, der trænger til hurtig Løsning. Kriminaliteten blandt Ungdommen vokser i en uhyggelig Grad, navnlig i Byerne; der maa findes Midler herimod. Men Maalet naas ikke ved en frygtsom processuel Lovgivning, hvor det gælder praktiske Resultater.

Maalet ligger højt, det er vanskeligt at naa. Hvad det gælder er f. Eks. at lukke Udskænkingsstederne, fordi de fremmer Misbruget af Alkohol, fordi de er Rekruteringskontorer for den Bande af Apacher, som er en stadig Trusel for os alle. Hvad det gælder om er at holde op med at give Love, som opløser Ægteskabet og Forældrenes Myndighed, vi maa tvertimod bestræbe os for at genoprette Respekten for Familien og gengive Fædrene Følelsen for deres Pligter og deres Ansvar. Vi maa have Efterskoler, Lærlingehjem o. s. v., en Række opdragende Institutioner. Jeg tror ikke paa, at Børnedomstole er et egnet Mittel, men skulde jeg tage fejl, vil ingen være gladere derover end jeg selv.

Overfor dette stærke, man kunde fristes til at sige ubeherskede Angreb paa Loven — et Angreb, der imidlertid utvivlsomt bunder dybt i fransk Opfattelse af Familien som en Institution af langt mere omfattende Karakter end anerkendt i andre Lande, Kina undtaget — blegner de øvrige Indlæg i Diskussionen. Særlig fra hælisk Side blev det dog med Styrke gjort gældende, at Børnedomstolene dér fungerede fortræffeligt, og en Taler advarede mod at drage forhastede Slutninger paa et saa tidligt Tidspunkt. »De, som allerede efter at Loven har været anvendt i fem Maaneder vil udtale en endelig Dom om Lovens Virkninger, handler ligesaa naivt som de Børn, der nogle Dage efterat have plantet en Urt trækker den op af Jorden for at se om Rødderne har sat sig ordentlig fast. Loven var nødvendig; ved at give den har vi udført et Arbejde til Samfundets Gavn og Beskyttelse. Det er et Resultat, som man ikke maa foragte!« En senere Taler erklærede, at en Lov som den omtalte, ikke vokser frem med samme Hast som en Champignon; den kom, fordi den repræsenterede Ønsker nærede i vide Kredse, i lange Tider! Vi har forlangt en særlig Behandling af Børn, at de kom for særlige Domstole, at Straffelovene ikke anvendtes paa dem, naar de var

under 14 Aar. Vi har opnaaet det. Vi har beklaget os over, at Forhør over Børn tidligere foregik for aabne Døre, vi har opnaaet en Indskrækning i Offentligheden. Vi har ønsket, at Dommeren ikke skulde staa overfor det utilfredsstillende Alternativ: Domfældelse eller Frifindelse, vi har faaet Probationssystemet (la liberté surveillée). Alt dette maa ikke glemmes.

Det er ogsaa interessant af Diskussionen at se, at Kritikken til Dels vender sig i samme Retning som herhjemme, da Værgeraadsinstitutionen traadte i Kraft. Man klager over, at Politiets Assistance er anvendt i større Omfang end nødvendigt, og at der er for ringe Tilbud i Retning af Tilsynsværger. I Amiens (92000 Indb.) har der meldt sig 5 og i Paris kun 125. Man ønsker særlig, at Kvinder, derimellem ogsaa Kvinder af Arbejderstanden, skal paatage sig Hvervet. I Modsætning hertil er der i Bryssel 600 »Delegerede«, hvoraf kun 3 modtager Løn (70 frs. om Maanedagen). En ulønnet Tilsynsværger maa helst kun tilse 2 à 3 Børn.

Allerede inden Krigen var Spørgsmaalet om Forholdet mellem Loven om Børnedomstole og den militære Straffelov Genstand for Undersøgelse. Er Forholdet det, at Loven af ²²/7 1912 om Børnedomstole ophæver visse Bestemmelser i den militære Straffelov vedrørende Kompetencen? Indskrænker den nye Lov den militære Lovs Kompetence? Kan mindreaarige herefter ikke tiltales for Krigsretten o. s. v. Spørgsmaalet har bl. a. Betydning med Hensyn til Børn, der opdrages til Soldater »les enfants de troupe«. De kan indskrives med det fyldte andet Aar, bliver i deres Familie til 13 Aars Alderen og opdrages derefter paa Anstalter med militært Tilsnit. En hel Række vanskelige Spørgsmaal, til hvilke Lovgivningen ikke bestemt har taget Stilling, opstaar, naar Forbrydelser er begaaede af voksne militære i Forbindelse med Personer i Alderen indtil 13 Aar og 13 til 18 Aar. Hvorledes ordnes Kompetenceforholdet her mellem de respektive Domstole? Spørgsmaalet har senest været behandlet ved et Møde i Paris i April d. A. Det blev her fastslaaet, at da Børn under 13 Aar nu er erklærede for ansvarsfri, kan der ikke være Tale om at drage dem til Ansvar overfor militære Domstole. Men anderledes stiller Forholdet sig overfor Personer over 13 Aar, der har begaaet Forbrydelser, der falder ind under militær Straffelovgivning. Princippet maa her være,

at de dømmes efter militær Ret. Loven af 1912 indfører en Række Forholdsregler vedrørende Børn og unge Mennesker, som ikke hidtil kendtes i Lovgivningen. Kan en Krigsret forordne Tilsynsværgemaal eller give betinget Dom? Man vedtog med Hensyn til det sidste Punkt følgende Udtalelse: Krigsretterne skal i saa stort Omfang som muligt iagttage de processuelle Regler, der i Loven af 1912 er foreskrevne for mindreaarige.

Af en Artikel i Hæftet for Jan.—Febr. 1914 angaaende den almindelige Kriminalitet og Kriminaliteten hos mindreaarige af Maurice Yvernès, Chef for den judicielle Statistik, uddrager vi følgende:

England. Medens man regner, at der paa 100.000 Indbyggere af alle Aldere falder 144 alvorlige Forbrydelser, er Forholdet forsaavidt angaar Personer i Alderen 16—21 293 paa 100.000.

Kriminaliteten blandt de unge er, efter hvad Tallene for 1910 og 1911 viser, i uhyggelig Tiltagen.

Tyskland. Medens Totalsummen af Domfældelser er steget med 63 % er Forholdet for de mindreaariges Vedkommende 72 %; alt i Tiden fra 1882 til 1906—10.

Italien. I 1905—6 var Antallet af mindreaarige Domfældte $\frac{1}{7}$ af samtlige Domfældte, i 1908 er Antallet steget til $\frac{1}{4}$.

Østerrig. Antallet af Domfældte mindreaarige er næsten $\frac{1}{4}$ af det samlede Antal Domfældte, et højt Forholdstal, der kaster et uhyggeligt Lys over Kriminaliteten i Østerrig.

Ungarn. Kriminaliteten blandt de unge udvikler sig i Særdeleshed i Byerne, hvor man regner med 90 unge Forbrydere paa 100,000 Personer, mod 68 paa Landet. I Budapest regner man, lakket være et ivrigt Repressionsarbejde, dog kun med 65,9.

Det franske Selskab til Hjælp for løsladte Fanger (Société générale pour le Patronage des libérés) afholdt Generalforsamling d. 25. Februar d. A.

Antallet af løsladte under Selskabets Forsorg udgjorde i 1914: 2656, nemlig 2545 Mænd og 111 Kvinder; det udgjorde i 1913 3163. Forskellen er en Følge af Krigen. Fra 1. August til 31. December havde man under Anbringelse

i Optagelseshjem kun 724, medens man i den tilsvarende Periode i 1913 modtog 1174. Af de antagne har 1650 efter Udløbet af det reglementerede Ophold undladt at give Meddelelse om, hvorvidt de havde faaet Arbejde. Størstedelen frygter for, at man skal give Oplysninger om dem, og vil helst undlade at meddele deres Arbejdsgivere, at de har henvendt sig til et Fængselselskab. Antallet af dem, der er anbragt i Plads, er 324. I den første Del af Aaret fik et større Antal Arbejde paa Landet. Antallet af betinget benaadede indskrænkes mere og mere. I 1914 forelaa der 148 Andragender om betinget Benaadning. De fleste af disse kunde Selskabet ikke anbefale, dels fordi de fordrede Betingelser manglede, dels fordi der efter stedfunden Undersøgelse manglede tilstrækkelige Garantier for fremtidig hæderlig Opførsel. 19 Andragender anbefaledes til Indenrigsministeriet, af disse bevilgedes kun 7.

Man lægger megen Vægt paa at forsyne de løsladte Fanger med de nødvendige Klædningsstykker og modtager ligesom i Danmark gerne aflagte Klædningsstykker til dette Formaal.

En Del løsladte Fanger har faaet Arbejde ved Befæstningsanlægene, en endnu større Del er kommen i direkte Militærtjeneste, idet deres Alder er mellem 20 og 50 Aar.

Denne Formindskelse i Antallet af de straffede Personer, man har maattet antage, har tilladt Bestyrelsen at give Husly til Flygtningene fra Belgien eller de af Fjenden besatte Departementer. Siden September er der ikke gaaet en eneste Dag, hvor ikke Optagelseshjemmet i Cevennergaden har modtaget fra 15 til 45 Flygtninge. Ialt har man indtil 1. Januar modtaget 1910 saadanne. »Vi er overbeviste om,« siger Generalsekretær Vallet, »at selvom disse Antagelser (»admissions«) ikke ganske stemmer med vore Loves Bogstav, saa stemmer de dog ubetinget med Aanden i dem; thi det er Barmhjertigheden, der er Kvintessensen i ethvert Velgørenhedsarbejde.«

Det har stor Interesse at lægge Mærke til, at Krigen kun i meget ringe Grad har paavirket Regnskabets Indtægtsside. De private Bidrag er kun gaaet ned med 640 francs. Staten, Paris' Kommune, Generalraadene (med Undtagelse af nogle ganske faa) har givet de sædvanlige Bidrag. Regnskabet balancerer med c. 68,000 frs. Selskabet vil fortsætte sin Virksomhed uforandret, saalænge Krigen varer.

Der findes i Frankrig et Selskab, der tager sig af protestantiske Fanger, og som synes at gøre betydelig Gavn. Det hedder i dets Aarsberetning: »Vort Selskab er saa at sige (desværre) det eneste Selskab, som lader aflægge Besøg hos Mandsfanger, og dette er en af Grundene til, at saa mange Anholdte lader sig indskrive som Protestanter.«

Et andet protestantisk Selskab tager sig af unge Mennesker af protestantisk Religion, som er udsatte for moralsk Fordærvelse. Disse anbringes navnlig i Ardèche og la Drôme, hvor Forholdene er særlig gode. Det udtales herom: »Evangeliets Indflydelse har kunnet føles her i 3 hundrede Aar, Sæderne er stadig forholdsvis rene, og Barmhjertigheden holdes i Ære. Man kan i Sandhed betro Born, der er i Fare, til disse Familier, over hvem der hviler den Velsignelse, som er lovet dem, der elsker Gud og holder hans Bud.«

Ganske særlig Betydning har det Arbejde, der fra protestantisk Side udøves i fransk Guyana overfor Personer, domte til Strafarbejde eller Forvisning. Efterat Pastor Cazalet havde haft en Række Feberanfald, der truede ham med Døden, blev han hjemkaldt, og det er nu Pastor Martin, der leder Virksomheden. Betydningen af denne ses bedst paa Grundlag af en Skildring af de fortvivlede Forhold, hvorunder Straffangerne lever. En Nedstigning i Bagnoet er som en Nedstigning til Helvede. Skibet var inddelt i 9 store Jernbure, i hvilke Fangerne var anbragt. Det er umuligt at gøre sig en Forestilling om den Stank og den Hede, der herskede her. Det er som man skulde kvæles. Fangerne er anbragt tæt opad hverandre, iførte deres franske Fangedragt af graat Vadmel, og de er i August Maaned ankomne til et tropisk Klima. »Det er i disse flydende Bagnoer, under Beskyttelse af Opsynsmænd, væbnede til Tænderne, at jeg kommer i Forbindelse med mine nye Sognebørn, af hvilke i hvert Fald nogle syntes at være glade over ved deres Ankomst at træffe en protestantisk Præst. Det er et sørgeligt »Velkommen«, jeg kan byde. Jeg skelner mellem Burenes Stænger ved det elektriske Lys ganske unge Mænd uden Skæg, næppe mere end en 17—18 Aar gamle. Der var ogsaa Mænd med graat Haar. Hvor er det sørgeligt!« Derefter følger en Skildring af Øen Maroni, hvor de spedalske er internerede. De spedalske Straffanger, der endnu er arbejdsdygtige, er forholdsvis

velstillede, de kan færdes frit omkring i smukke Natur-
omgivelser og beskæftige sig med Høns- og Dueavl, med
Fiskeri eller Havebrug (hvortil Jorden dog ikke er vel-
skikket). Men de Spedalske, som er haardt angrebne, maa
nødvendigvis hengive sig til Lediggang. Synet af dem er
frastødende. Udflod, Saar og Udvækster, Tabet af Lemmer
o. s. v. gør, at mange ligefrem indgyder Rædsel, og med
en haabløs Fremtid for Øje forsømmer de ethvert Hensyn
til Renlighed og Hygieine. Disse ulykkelige modtager Præ-
sten næsten med Jubel, naar han besøger dem, og er tak-
nemlige for den Sjælesorg, han kan yde. De flokkes om
ham og slaas næsten om de Blade og Tidsskrifter, han
uddeler. Deres Glæde over ethvert venligt Ord er rørende.
Men hvilken ynkværdig Skare!

1ste Kongres for internationalt Retspoliti af-
holdtes i Monaco 14.—18. April 1914. Deltagelsen var
stor: 300 Medlemmer, repræsenterende 25 Stater. Til For-
mand valgtes Pariseruniversitetets juridiske Fakultets De-
kanus: Larnaude. I sin Indledningstale fik han — rigtig-
nok paa meget indirekte Maade — Lejlighed til at alludere
til os, idet han gengav Hamlets Ord med en ikke uvæ-
sentlig Forandring: »Il y a quelque chose de pourri dans
le royaume de la . . . répression« (. . . in the state of
Denmark) og derefter citerede »den meget store Kriminalist«
Garrauds Udtalelser i København ved Kriminalistmødet i
1913: »Kriminaliteten bliver mere og mere ungdommelig,
mere og mere voldsom, mere og mere erhvervsmæssig,
mere og mere organiseret. Man burde efter Talerens Me-
ning tilføje »mere og mere international.« Mod Internatio-
naliseringen af Forbrydelserne var der kun ét Middel:
Internationalisering af Retsforfølgningen. Naturligvis kunde
man ikke haabe paa en egentlig Internationalisering af
Straffelovgivningen, men man kunde afskaffe adskillige
gammeldags Former, der vanskeliggjorde Udlevering af
Forbrydere fra den ene Stat til den anden. Det maatte
da blive Kongressens Program. Referatet af Kongresfor-
handlingerne giver Indtryk af, at adskillige interessante
Emner er bleven behandlede uden at større Resultater ses
at være opnaaede. Om det første Punkt: Midler tjenende til at
simplificere Forbryderes Arrestation, kunde der ikke opnaas
Enighed. Politimændene ønskede Frigørelse for diploma-
tiske og judicielle Omsvøb, Dommerne holdt paa Dom-

merkontrollens Nødvendighed. Angaaende Punkt 3 enedes man om følgende »Ønske«: »Idet Kongressen anerkender Nødvendigheden af, at der i Forholdet mellem Politieembedsmænd, hørende til de forskellige Stater, anvendes et internationalt Sprog, anbefaler man, at der indtil det Tidspunkt, da Esperanto eller andet tilsvarende Sprog bliver tilstrækkeligt udbredt til at anvendes i dette Øjemed, gøres Anvendelse af det franske Sprog.«

Kongressen udtalte endvidere Ønsket om, at Politividenskaben blev Genstand for Undervisning ved alle juridiske Fakulteter. Det lyder pudsigt, men er maaske praktisk, at man bragte paa Tale ved Undervisningen at benytte kinematografiske Fremstillinger.

En interessant Diskussion drejede sig om, hvorvidt det anthropometriske eller det daktyloskopiske Identifikationssystem burde lægges til Grund. Man var inde paa Spørgsmaalene om den heldigste Form for en international Type paa et moderne »Generaliablad« og Indretningen af et Centralbureau for »Strafferegistere.« Det paapegedes dog, hvor uoverkommeligt et Arbejde Oprettelsen af et saadant Kontor og dets samvittighedsfulde Betjening vilde være. Angaaende Spørgsmaalet om Udlevering af Forbrydere, et Emne, der forhandlede under Garofalos Forsæde, paapegedes den Betænkelighed, en altfor summarisk Fremgangsmaade kunde fremkalde, hvorved man særlig henlede Opmærksomheden paa, at man ikke maatte gaa en fremmed Regerings Ærinde, hvor der kunde være Spørgsmaal om politiske Forbrydelser.

Efter Forslag af Henri Prudhomme vedtoges følgende: »Kongressen udtaler Ønsket om, at i Tilfælde af, at der i 2 Stater samtidig indledes Retsforfølgning mod en Person, skal paagældende Person overgives til den Stat, der fremsætter Begæring om Udlevering, fra det Tidspunkt, da endelig Bestemmelse om Aktion er taget i den Stat, overfor hvilken Udleveringsbegæring er fremsat, dog paa Betingelse af, at den paagældende overgives til førstnævnte Stat, saasnart sidstnævnte Stat for sit Vedkommende har truffet endelig Bestemmelse om Retsforfølgning«.

Der kan næppe være Tvivl om, at Fingeren her er sat paa et vigtigt Punkt. Naar Udlevering først finder Sted til Stat Nr. 2 paa et Tidspunkt, hvor Forbryderen har afsonet sin Straf i Stat Nr. 1, lægges der betydelige Hindringer i Vejen for, at der i rette Øjeblik kan skaffes Bevis

for Karakteren og Omfanget af den Forbrydelse, for hvilken vedkommende ønskes aktioneret i Stat Nr. 2. Vidnerne er maaske da afgaaede ved Døden eller forsvundne, Interessen for Sagen har tabt sig, Energien er slappet.

Strafferetspleje og Fængselsvæsen i den italienske Koloni Libyen (Tripolis og Cyrenaica).

I en fransk Anmeldelse (A. Berlet i »R. p. & de D. p.«) gives efter en Artikel i Scuola positiva en Række højst interessante Oplysninger om Anvendelse af moderne Straffeprincipper i den italienske Koloni i Afrika. Saaledes fastsætter Erythreas Straffelovbog Anvendelse af ubestemte Straffedomme. Dommeren skal med største Omhu undersøge vedkommende Tiltaltes Karakter, Fortid, Familieforhold og Forbrydelsens Aarsager, hvorefter kan skrives til Straffens retslige Individualisation. Skadeserstatnings Ydelse skal indgaa som absolut Betingelse i Afgørelsen. Naar en Bøde idømmes, skal en Del af denne, dog ikke over $\frac{3}{4}$, tilfalde den skadelidende. Selv den Tiltalte, der anses for uansvarlig paa Grund af Sindssygdom, skal holdes tilbage, for at hans mentale Forhold kan undersøges, og kan, uanset Udfaldet af Undersøgelsen, dømmes for Forbrydelsen til en Minimumsstraf af Fængsel, saaledes at han kun løslades, hvis Dommen erklærer ham for uskyldig. Denne Uskadeliggørelse af sindssyge Forbrydere billiges af Garofalo, ligesom Lombroso har taget kraftigt til Orde for en saadan Forholdsregel. Uforbederlige Recidivister kan forvises for bestemt eller ubestemt Tid til et bestemt Sted f. Eks. en Ø, dog at den trufne Bestemmelse til ethvert Tidspunkt kan hæves.

Med Hensyn til Strafferetsplejen hyldes Herbert Spencers Theori, hvorefter ethvert Fængsel over sin Udgangsport skulde have Ordene: »Den, som ikke arbejder, faar intet at spise.« Der sørges for passende Arbejde til alle Fanger. Arbejdet bestaar hovedsagelig i Maattefletning og Tæppevævning, forsaavidt der er Tale om Indendørsarbejde. Men der findes ogsaa Friluftskolonier for Straffearbejdere (Anlæg af Veje, Minearbejde etc.). Der kan ogsaa blive Spørgsmaal om, at Fangearbejdet, under Kontrol, tages i privat Entreprise. I saa Tilfælde skal vedkommende Fange paa Arbejdsgiverens Bekostning være forsikret mod Ulykestilfælde. Den Løn, Fangen fortjener, tilfalder delvis det offentlige som Godtgørelse af Omkostninger, dels et Fond til Fyldestgørelse af de skadelidende, som endnu

ikke have erholdt Erstatning, dels en Kasse, oprettet til Fordel for Fangerne, saaledes at Halvdelen af Udbyttet tilfalder særlig forljente Fanger, medens den anden Halvdel tilfalder vedkommende Arbejder selv til Bestridelse af personlige Smaaudgifter.

Kvindelige Advokater i Italien. Den italienske Højesteret har ikke villet anerkende Kvindens Adgang til at procedere som Advokater. Dømmen støttes paa, at Loven ikke indeholder nogen Bestemmelse herom og »noluit ubi tacuit.« Man paaberaaber sig ogsaa, at det i Frankrig ansaas nødvendigt at give en Lov om Kvinders Adgang til at aflægge Eden for Advokater. »Revista penale« kritiserer denne Afgørelse. Loven skal fortolkes overensstemmende med sin Ordlyd, naar Forholdene har udviklet sig saaledes, at en Nyanvendelse — in casu overfor Kvinder — kan ske. »Det er ikke mere urimeligt at admittiere kvindelige Advokater i Skranken end at regne Stævne-maalet efter Lufflinie, hvor Afstandene er bestemte i en Lov af 1859, altsaa Diligencetiden.«

En særlig Artikel vies i Hæfte 1—2 1914 til Skaberen af det parisiske Politipræfekturs anthropometriske Afdeling¹⁾ Dr. Alphonse Bertillon, som den 13. Februar 1914 afgik ved Døden i Paris som Følge af Anæmi.

B. var født i Paris 22. April 1853, hans Fader og Bedstefader var Statistikere. I 1883 offentliggjorte B. i Forening med Dr. Chervin en Undersøgelse angaaende Racerne i Bolivia: »Moderne Ethnografi vedrørende vilde Racer.« Han var da allerede indtraadt i Politipræfektoret i den Hensigt at søge indført det Identifikationssystem, som han da havde udfundet, og paa hvis Fuldkommengørelse han senere stadig arbejdede. Ved Støtte bl. a. af Léon Bourgeois, Herbette og Lèpine opnaede han at organisere den paagældende Virksomhed, hvis Nytte efterhaanden gik op for alle civiliserede Stater. Men jo mere berømt hans Navn blev, jo mere beskeden var hans Optræden. — En smuk Mindetale holdt Prof. Larnaude over ham ved Kongressen for international Retspoliti i Monaco, han sammenlignede Bertillon med Pasteur. »Som denne har han

¹⁾ Se Hakon Jørgensens Afhandling i Nordisk Tidsskrift for Strafferet. 2den Aargang (1914) S. 166 ff.

fundet en Lov og skabt en Methode, hvis Anvendelse kan varieres i det uendelige, og hvis Udvikling vil blive fortsat. Den Tid, da der kunde opnaas Resultater ved Hjælp af falsk Skæg og Udklædning, ved Benægtelse, Løgne, Forstillelse og Fortielse er forbi. Takket være Bertillon har Politiet nu et Øje, der ikke svigter, og som gør det umuligt for Forbryderne at skjule deres Identitet. B. har muliggjort det Mirakel at give Politiet den Gave, som de barnlige Folkeslag tillagde mystiske Væsener, og som af dem opfattedes som et Udtryk for det guddommelige Princip, der afslørede Usandheden«

C. E. Cold.

Fremkomsten af 6. omarbejdede Udgave af Hans Gross's berømte Værk: »Handbuch für Untersuchungsrichter« har i »Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht« fremkaldt et interessant Ordskitte mellem Carl Stooss, der anmelder Bogen i Tidsskriftets 27. Aargang, Hefte 4, og Forfatteren. Stooss, der betegner Gross som Kriminalistikeren par excellence, yder Værket den udsøgte Anerkendelse, som det jo allerede fra sin første Fremkomst har nydt overalt, og han bemærker, at Bogen vel efter sine Emner er et juridisk Værk, men at disse er behandlet saa almenmenneskeligt, at al Begrebsdefinition og Lovgivningscitat er undladt, thi »genial og suveræn bekymrer Hans Gross sig ikke om disse Ting, der udgør Juristernes Visdom.« Det lykkes ogsaa Gross at fæstne Undersøgelsesdommerens Opgave i en almen Støbning, idet han opfatter den som processuel Sandhedsudforskning og overlader det til Lovgiverne og Begrebsjuristerne at docere, efter hvilke Forskrifter og i hvilke Former Opgaven skal løses. Og Gross løser sin Opgave saa fuldkomment, fordi han er en universel Kender paa hele Kriminalistikkens Omraade — saa at sige Specialist i det alt — og fordi han er i Besiddelse af den Fantasi, der ogsaa er af stor Betydning hos en eksakt Forsker.

Men jævnsides med denne Beundring rører der sig hos Stooss en Betænkelighed med Hensyn til de Konsekvenser for Straffe processen, som Gross i det foreliggende Arbejde har draget af sin Kriminalistik, og som har faaet Udtryk i følgende Udtalelser i Forordet:

1. »Mit jedem Fortschritt der Kriminalistik fällt der Wert der Zeugenaussagen und es steigt die Bedeutung der realen Beweise,«

hvoraf Gross slutter:

2. »dass ein gewisses Schwergewicht des Processes aus der Hauptverhandlung in die Voruntersuchung zurückverlegt werden muss.«

Efter Gross lærer jo Kriminalpsykologien, at Vidneudsagnenes Værdi hidtil er bleven overvurderet. De utallige Fejlkilder virker saa kraftig, at vi næppe nogensinde faar to helt enslydende Forklaringer angaaende den samme Begivenhed; ond Vilje og Fejltagelse, allermost dog Fremsettelsen af Vidnets egne Slutninger i den Tro, at de virkelig er gjorte Iagttagelser, spiller saa stor en Rolle, at vi kun i sjældne Tilfælde kan tale om et objektivt, virkelig absolut rigtigt og upaavirket Vidneudsagn.

Stooss hævder nu, at Forfatteren med disse Paastande skyder over Maalet: Vidneudsagnets Genstand er jo ikke Begivenheder, men Vidnets Iagttagelse deraf. Iagttagelses- evnen er imidlertid begrænset, hvortil kommer, at Vidnet maaske under Iagttagelsen har været uden Interesse for det, han saa, og derfor hverken har set skarpt eller nu erindrer skarpt, medens hans Iagttagelse nu pludselig under en Straffepoces faar en uanet Betydning, uden at han dog af den Grund kan eller maa udsige andet end, hvad han erindrer. Manglen af enslydende Vidneudsagn forklares ved Forskellighed med Hensyn til Tid og Sted for hvert enkelt Vidnes Iagttagelse, særlig overfor sammensatte og hurtig vekslende Begivenheder (Slagsmaal, Oprør o. l.). Udsagnene kan da ikke stemme overens; en ser noget, en anden ikke ser, og Øjnene og Ørerne, hvormed der ses og høres, er forskellige; Iagttagelserne er forskellige, følgelig maa ogsaa Udsagnene være forskellige. Hvis den dømmende Ret skal fastslaa Sagssammenhængen efter Protokollerne over Vidneudsagn i Forundersøgelsen, vil den derfor ganske vist vanskelig kunde løse sin historiske Opgave med dette Bevismateriale. Men ganske anderledes stiller det sig med Bevisoptagelsen, med Vidneudsagnets Værdi og Bedømmelse, naar Vidnerne føres under den mundtlige Hovedforhandling. De Forskelligheder i Udsagnene, der hidhøre fra Forskel i Tid og Sted for Iagttagelsen, klares let ved supplerende Spørgsmaal. Vanskeligere er det vel at erkende, om en Iagttagelse bundes i mangelfuldt Syn hos eller Fejlhøren af Vidnet.

Men Gross lærer jo selv, at Dommerne skal prøve Vidnets iagttagelsesevne og deraf slutte til Udsagnets Bevisværdi. Hvad et Vidne i Kraft af sit Kald eller sit Erhverv, sine Sysler og sine Interesser, har nøje Kendskab til, vil han ogsaa ved tilfældige Iagttagelser lægge nøje Mærke til og bevare i sin Erindring. Skræderen agter paa Klædedragtens Snit og Stof, Skomageren paa Fodtøjet, Juvelereren paa Smykket, medens Bøsse og Hund fanger Jægerens, Vejret og Markernes Tilstand Landmandens, et Ar eller en Legemsskavank Lægens Opmærksomhed. Ved slige Iagttagelser er Vidnet næsten et sagkyndigt Vidne. Naar Gross særlig er betænkelig overfor Vidnets Forveksling af sine egne Slutninger med virkelige Iagttagelser, erindres, at den erfarne Dommer let under den mundtlige Hovedforhandling kan forvise sig om, hvad Vidnet virkelig har set, og hvad det kun slutter sig til, og her vil endvidere et bevidst falsk eller partisk Vidneudsagn have svært ved at finde Tiltro. »Mundtlighedens og Umiddelbarhedens Sol bringer et Vidnes Løgnagtighed og Tilbageholdenhed for Lysel.«

Ligeoverfor Vidneudsagnene stiller Gross nu »Realierne«. Hertil henregner han først Mennesket selv (Forbryder, Vidne, Sagkyndig og Dommer). Iøvrigt nævner han særlig som Realier: et fundet og bedømt Spor, en korrekt, om end ganske simpel Skitse, et mikroskopisk Præparat, en udtydet Chifferkorrespondance, et Fotografi af Personer eller Ting, en Tatovering, en omhyggelig Maaling m. v. Realierne — eller de reelle Beviser — er altsaa vel Bevisgenstande; de danner efter Gross ubestikkelige, uimodsige- lige Vidnesbyrd, der er varige og stedse kan revideres paany, og ved hvilke Ensidighed, Vildfarelse og ond Vilje er udelukkede. Det ses dog af Gross's egne Eksempler, at disse Fortrin ikke tilkommer Tingene selv, men Resultatet af deres Besigtigelse og Bedømmelse, thi det, som han nævner, er et fundet og bedømt Spor, en korrekt Skitse, et mikroskopisk Præparat osv. Realierne beror altsaa paa Dommerens eller den sagkyndiges Iagttagelser og fremtræder som Afbildninger, præparerede, maalte osv. Gross erklærer altsaa Vildfarelse og Fejltagelse for udelukkede ved denne Art Beviser. Men hvorledes gaar det da, hvis Skitsen ikke er korrekt, Præparatet mangelfuldt, Maalingen forkert? Er det kun Vidner, som iagttager forkert? Erfaringen viser det modsatte, ogsaa Udersøgellesdommeren maa kæmpe med Objektets Træskhed: en Dame savnede i sin Kasse en lille Pakke med

1000 Gylden, Undersøgelsesdommeren gennemsøgte en mistænkt Tjenestepiges Kuffert og fandt en Papirspose med paastrykt Udskrift: 1000 fl. à 1 fl. Indiciet syntes slaaende, og dog var Sammenhængen den, at Dommeren havde modtaget sin Gage, medens han var beskæftiget med Kufferten, og ved Udbetalingen var Posen faldet ned i Kufferten!

Gross maa med Henblik paa Realierne Værdi tillægge alt, hvad der hedder Besigtigelse, fremragende Betydning, da derved de mest overtydende Bevismidler fremskaffes. Men kun sjælden foretager den dømmende Ret Besigtigelsen, i Reglen gøres dette af Undersøgelsesdommeren, og kun den af ham herved optagne Protokol lægges frem i Hovedforhandlingen. Den dømmende Ret ser ikke selve Undersøgelsesgenstanden, men skal ved Protokollen sættes i Stand til med det aandelige Øje at se det, som Undersøgelsesdommeren har set med det legemlige. Men hvor vanskelig er det ikke — som Gross ogsaa selv fremhæver — at give den dømmende Ret en rigtig Anskuelse af Besigtigelsesgenstanden, i hvor høj Grad afhænger det ikke af Undersøgelsesdommerens personlige Egenskaber, om dette lykkes? Altsaa springer Sandheden ikke heller ud af »Realierne« som en krystalklar Kilde af Klippen. Ogsaa de sagkyndiges Iagttagelser forelægges i Form af en Protokol, der indeholder deres Skøn; hvad Naturforskeren har set i Mikroskopet eller fundet gennem en kemisk Undersøgelse, nedlægger han i Skønserklæringen, der oplæses under Hovedforhandlingen, medens dog Vidnet her mundtlig beretter om sine Iagttagelser; og Erfaringen viser, at ogsaa den sagkyndiges Iagttagelse er udsat for Fejl og Misforstaaelse.

Hermed vender Stooss sig mod den af Gross opstillede Sætning: »med hvert af Kriminalistikkens Fremskridt falder Værdien af Vidneudsagn og stiger Betydningen af de reale Beviser.« Tilvisse kræver Naturvidenskabens nye Resultater og Metoder samt Teknikkens Fremskridt ogsaa Udforskningen af den historiske Sandhed, og enhver Forbrydelse er et Stykke Historie. Den processuelle Sandhedsforskning har den Pligt at tage alle tjenlige Hjælpemidler i sin Tjeneste. Det er Gross's Fortjeneste at have fremstillet de sagkyndiges Hjælp indgaaende. Men ved Besigtigelse og Skøn kan dog stedse kun Forbrydelsens Spor, Værktøj og Produkt iagttages, det døde Materiale, som

bliver tilbage efter Gerningen. Forbrydelsens historiske Tildragelse fremlyser ikke derved. Der fastslaas kun enkelte Kendsgerninger, som i Forbindelse med andre konstaterede Fakta kan begrunde den Slutning, at denne Mand har begaaet denne Handling. Gerningens historiske Linjer konstrueres af den dømmende Ret ud fra forskellige Punkter, der anses for fastslaaede, og denne Kombination af Indicier begrundes i bedste Fald en Sandsynlighed, der nærmer sig Vished. Derimod iagttager Vidnerne til Gerningen selve Forbrydelsens historiske Tildragelse, eller dog en Del deraf, og Vidneudsagnet bliver derfor for Historieforskeren og for Dommeren efter selve sit Indhold den bedste Kilde. Vidnerne fortælle, hvad de har set, beretter om selve de Handlinger, hvorom Sagen drejer sig, medens Syns- og Skønsprotokoller beskriver Udseende og Beskaffenhed af Sager og Spor, som er fundne efter Gerningen. De paapegede Mangler ved Vidneudsagnene maa ikke forlede os til at undervurdere disses Bevisværdi; men de paalægger Dommeren den Pligt psykologisk-kritisk at prøve ethvert Vidneudsagns Bevisværdi, ikke blot at undersøge, om Vidnet selv tror paa sin Beretnings Sandhed, men at fastslaa, hvad Vidnet virkelig har iagttaget af Tildragelsen. Iagttagelsespsykologien sætter Dommeren i Stand til at bestemme Vidneudsagnets Bevisværdi. Medens Stooss derfor lader staa hen, om de reale Bevisers Værdi stiger ved hvert af Kriminalistikkens Fremskridt, erklærer han den anden Sætning, nemlig at Vidneudsagnenes Værdi falder ved ethvert saadant, for en aabenbart falsk Slutning, der savner enhver Begrundelse. Saadanne Fremskridt berører eller forandrer lige saa lidt som Realiernes stigende Betydning paa nogen Maade Vidneudsagnenes Værdi. Det er forfejlet at stille Udsagnene og Realierne overfor hinanden som en Slags fjendtlige Kræfter. Begge Dele er Erkendelseskilder, hvoraf Dommeren øser Sandheden, og jo renere og rigeligere begge flyder, des sikrere kan Sandheden udfindes. Som Gross har arbejdet for at gøre de reale Beviser frugtbare og virksomme, bør han eller en anden nu arbejde for at forbedre Vidneudsagnene.

Mest betænkelig er Stooss dog overfor den Slutning, Gross drager af den opstillede Sætning om Realiernes stigende og Vidneudsagnenes synkende Betydning som Følge af de kriminalistiske Fremskridt, nemlig »at Processens Tyngdepunkt til en vis Grad maa lægges fra Hovedfor-

handlingen tilbage til Forundersøgelsen.« Stooss spørger forbavset, hvad Mening er. Sætningen synes at tyde paa en reaktionær Tendens. Saalænge Retten dømte efter Forundersøgelsens Resultater, var Processen skriftlig, og Tyngdepunktet laa i Forundersøgelsen; nu skal Retten kun dømme efter, hvad der mundtlig er fremkommet under Hovedforhandlingen, og Bevisoptagelsen er principielt umiddelbar. Gross siger, at man i Hovedforhandlingen kan føre alle Vidnerne, men Beviserne fra Realierne maa være samlede og sammenstillede før denne. Dette sidste vil ingen bestride. Men Gross tilføjer selv, at Dommeren, der fælder Dommen, maa kunne se, høre og bedømme alt, hvad der skal være af Betydning for hans Afgørelse. Denne Udtalelse virker atter beroligende. Men i saa Fald er der heller ingen Grund til at forlægge Tyngdepunktet fra Hovedforhandlingen tilbage til Forundersøgelsen.

Disse Udtalelser af Stooss har fremkaldt en Gensvar fra Gross i 28. Aargangs 1. Hæfte, hvori han hævder, at der fra Anmelderens Side foreligger en Række Misforstaaelser, men erklærer, at Skylden for disse er hans — Forfatterens — egen, fordi han paa mange Steder i sin Bog ikke har udtrykt sig klart nok. Først bemærker Forf., at han ikke har villet sætte sig »suverænt udover de Ting, som udgør Juristernes Visdom,« men at han har forbigaaet disse Emner, fordi han skrev om noget helt andet, noget supplerende. Og dernæst gaar han over til Stooss's Angreb paa de to foran citerede, af Forfatteren opstillede Theses, nemlig om Vidneudsagnenes svindende og de reelle Bevisers voksende Betydning, og om Forlæggelse af Processens Tyngdepunkt. I førstnævnte Henseende gør han Rede for Spørgsmaalets Udvikling: dels gennem praktisk Erfaring, dels ved teoretiske Overvejelser, naaede han i sin Tid til den Overbevisning, at Folk i Dagliglivet tager hyppigere Fejl, end man tror, at dette ogsaa gælder, naar de forklarer for Retten, og at derfor Værdien af Hovedgrundlaget for de retslige Afgørelser, nemlig Vidneudsagnene, var bleven overvurderet. Andre tog ligeledes Spørgsmaalet op, og der opstod en Litteratur om Udsagnspsykologi. Men forinden Forfatteren begyndte at skrive om Betænkeligheden ved Vidneudsagn, var det ham klart, at han ikke blot maatte nedbryde, men samtidig byde noget som Erstatning for det, han nedbrød. Dette førte dels til et Ar-

bejde for at sætte Undersøgelserdommeren i Stand til kritisk at prøve Vidnernes Ydelser, dels til som Erstatning for det, som en kritisk Behandling af Vidneudsagn maatte udskille som ubrugbart, at udvikle en nærmere Udnyttelse af de strafferetlige Realier. Disse dobbeltliniede Bestræbelser skabte dels den subjektive Kriminalpsykologi (Dommerpsykologi, Vidnepsykologi osv.), dels Kriminalistikken, og med begge disse var Grundlaget givet for, hvad Forf. nu kalder »Forbrydelsens Fænomenlære». Men erkendes Berettigelsen heraf, maa det ogsaa erkendes, at Processens Tyngdepunkt til en vis Grad maa lægges tilbage fra Hovedforhandlingen til Forundersøgelsen. Stooss har naturligvis Ret i, at Vidnesbyrdets Genstand ikke er en Begivenhed eller et Faktum, men Vidnets Iagttagelse i saa Henseende; men i Praksis spørger vi paa den mindre nøjagtige, men mere kortfattede Maade: »var Klokkeren 6?» i Stedet for: »har De iagttaget, at Klokkeren var 6?» Netop her ligger jo Hoveddelen af Arbejdet ved Bedømmelsen af Vidneudsagn; Begivenheden, Faktum (in casu Klokkeret) er naturligvis altid »rigtig«, Fejlen beroer altid paa Iagttagelsen og Gengivelsen, vi maa slaa fast, hvorledes Iagttagelse og Faktum forholder sig til hinanden, hvorvidt de stemmer overens. Derfor har jo Mundtlighed i Processen en saa uhyre Betydning, og efter Forf.s Mening er Mundtlighedsprincippet ikke endnu ført vidt nok ud. Saaledes kan efter østrigsk Straffeprocess Statsanklageren, naar han rejser en Anklage, begære visse Vidner indkaldt til at forklare under Hovedforhandlingen, nøjes med at begære den af andre Vidner i Forundersøgelsen afgivne Forklaring oplæst og helt forbigaa andre, der har afgivet Vidneforklaring, alt eftersom han anser de aflagte Vidnesbyrd for mer eller mindre vigtige eller for at være uden Betydning. Dette kan være en praktisk og økonomisk heldig Ordning, men stemmer i Virkeligheden ikke med Mundtlighedsprincippet, da jo derved Anklageren alene træffer en Afgørelse angaaende Vidnernes Betydning; ganske vist har den sigtede og Retsformanden visse Beføjelser til at forlange Vidner fremført, men hyppig benyttes disse Beføjelser ikke, og mangen Proces vilde maaske faa et andet Udfald, hvis alle de forud afhørte Vidner mødte og afgav Forklaring under Hovedforhandlingen.

Men netop, naar man sætter Mundtligheden saa højt,

er en nøjagtig og indgaaende Sagsforberedelse for Hovedforhandlingen og til Brug under denne nødvendig. Mundtlighedsprincippet kræver, at Vidnerne udtaler sig og de sagkyndige erklærer sig for den dømmende Ret, idet Maalet er, at dennes Dommere skal stilles, som om de havde iagttaget Begivenheden med deres egne Sanser og de sagkyndiges Fagkundskaber. I mange Tilfælde er dette nu ganske vist gjort med at lade de paagældende møde frem ved Hovedforhandlingen og udtale sig, uden at hertil kræves Forberedelser af særlig Art. Men i mange andre Tilfælde behøves der Forberedelser, der kræve megen Tid, Møje og Fagkundskab: Udfærdigelse af Planer, Tegninger, Modeller og Former, Udarbejdelse af Tabeller og Oversigtstavler, Optagelse af Fotografier, Behandling af Spor, Dechifrerung af Skriftstykker osv., kriminalpsykologisk Forklaring af vigtige Fænomener, Spørgsmaal om Hukommelse, Forveksling og Misforstaaelse, alle Identitetslærers vanskelige Spørgsmaal, Emner som Overtro og dens Virkninger, Simulation osv., hvorved endda de egentlige sagkyndiges forberedende Arbejde er ladet ude af Syne. Personalet paa de kriminalistiske Universitetsinstitutioners Stationer ved, hvilken Tid, hvilket Studium af Litteratur, og hvormange Samtaler og Raadførsler der kræves til grundig og nøjagtig at forberede en Sag, der ofte tilsyneladende er ganske simpel. At ville gøre alt dette under Hovedforhandlingen, er umuligt, det maa ske under Forundersøgelsen, og dette er da Meningen med den opstillede Sætning, at Tyngdepunktet til en vis Grad maa lægges tilbage til Forundersøgelsen. Heri ligger intet »reaktionært.« Den dømmende Ret er simpelthen ude af Stand til at »se, høre og bedømme,« naar ikke Forarbejderne er gjort under Forundersøgelsen. Julius Glaser, Skaberen af den østrigske Straffeproces, har selv peget paa, at der i den yderste Udførelse af Mundtlighedsprincippet kan rummes en stor Fare med Hensyn til Afgørelsens Sikkerhed og Rigtighed. Den eneste Mulighed for at afvende denne Fare beroer netop paa, at der i Forundersøgelsen sker en streng, kritisk Undersøgelse af Vidneudsagnene og en videnskabelig Udnyttelse af alle strafferetlige Realier.

Ligesaa lidt som det kan paastaas, at enhver Fejl eller Fejltagelse i Retsafgørelsen forebygges ved disse Forberedelser, selv om de udføres nok saa dygtigt og sam-

vittighedsfuldt, ligesaa lidt bør man vente sig Vidundere af Mundtlighedssystemet. Naar Stooss hævder, at de Forskelligheder i Vidneudsagnene, der bunder i forskellig Tid og Sted for Iagttagelsen, let klares ved supplerende Spørgsmaal under Hovedforhandlingen, hævder Forf. heroverfor, at det vil være en Kunstfejl fra Undersøgelserdommerens Side, hvis han ikke opdager en saadan Uoverensstemmelse, ikke ser, hvori den bunder, og ikke griber til den eneste brugbare Opklaringsmaade, nemlig Forsøg paa Aastedet, som netop han let kan anstille, medens de næppe lader sig iværksætte af den dømmende Ret. Naar Stooss fremdeles peger paa det værdifulde Korrektiv, som hedder Prøvelse af Vidnerne, gælder det ogsaa her, at en saadan Prøvelse praktisk kun lader sig iværksætte under Forundersøgelsen, men ikke under Hovedforhandlingen, fordi den er omstændelig, tager Tid, kræver visse Hjælpemidler og i Reglen novendiggør, at man forlader Retsbygningen. Den samme Indvending rammer Paastanden om, at den erfarne Dommer let under den mundtlige Hovedforhandling kan forvise sig om, hvad af et Vidnes Udsagn der bunder i Iagttagelse, og hvad der kun er Slutning fra Iagttagelse. Gross erklærer dette for en af de vanskeligste Opgaver, hvis Løsning kræver uforstyrret og skarp Iagttagelse, Anstillelse af Forsøg, Gaaen ind paa Emner, der slet ikke vedrøre den foreliggende Sag, eventuelt ny Afhøring af Vidnet, efter at man ved at afhøre mange andre har vundet et Overblik over Sagen, kort sagt Foranstaltninger, der ikke lader sig gøre under Domsforhandlingen. Og naar Stooss endelig nærer det Haab, at Mundtligheds- og Umiddelbarhedssolen vil bringe et Vidnes Løgnagtighed eller Tilbageholdenhed frem for Lysel, mener Forf., at Virkeligheden ikke bekræfter dette. Sligt sker kun sjældent, og er da et Lykketraf for Anklageren eller Forsvareren, normalt foregaar en saadan Afsøring kun for Undersøgelserdommeren gennem lange og gentagne Forhør, der røber Selvmodsigelser, gennem nøje Undersøgelser angaaende det mistænkelige Vidnes Karakter og Livsførelse, Eftersporing af et Motiv til at lyve. Hvorledes skulde sligt kunne iværksættes under Domsforhandlingen? Og dog kan en saadan Undersøgelser Resultat undertiden blive det, som alene redder en Mand fra Domsfældelse paa Grundlag af en falsk Anklage.

Om Stooss's Udtalelse angaaende Realiernes Værdi erklærer Forf. sluttelig, at han ingenlunde bestrider — hvad der jo ej heller kan bestrides — at der kan forekomme Fejl, Misforstaaelser, ja endogsaa forsællige Forvanskninger ved Indsamling, Bevaring og Vurdering af Realier. Men dette kan jo ogsaa ske ved Vidneudsagn, og om saa Paven blev ført som Vidne, kunde Resultatet blive Usandhed, nemlig hvis den, der afhører, hører daarlig, opfatter eller forstaar forkert. Det Fortrin, Forf. tillægger Realierne, beror paa deres Væsen og Fremtrædelsesform; et Fodspor, en ituslaaet Hjærneskal eller et forfalsket Stempel eksisterer og vedbliver at eksistere uforandret; i selve Tingen gives der ikke Fejltagelse, Vilkaarlighed eller Svig; slikt kan kun forekomme ved Udtydningen og Vurderingen, men disse Akter høre ikke selv til Realierne, ligesaa lidt som en Tegning, en Plan eller en Model; Realierne er i disse Tilfælde selve den tegnede Genstand, den skitserede Egn og de modellerede Ting. At der ved Gengivelsen kan opstaa Fejl, forringer ikke Genstandens eget, absolutte Værdi, og ved sin konstante Eksistens tillader den stedse Kontrol af Gengivelsens Rigtighed. Forf. undervurderer ikke Vidneudsagnene, men hævder, at disse en Gang næsten var Processens Alfa og Omega, og at uendelig mange urigtige Domme har beroet paa deres Utilstrækkelighed. Naar vi lærer at forstaa og bedømme Realierne, har vi her en Kontrol af Vidnesbyrdene og i mange Tilfælde en fuldstændig Erstatning herfor. Vished naar man vel heller ikke herigennem, men en fastere Bund og et sikrere Arbejde vil blive Følgen af, at Forbrydelsens Fænomenlære udvikles til Blomstring.

Blandt det øvrige Indhold i Schweizertidsskriftets 1. og 2. Hæfte af Aargang 28 kan endnu nævnes en Artikel af v. Cleric: »der Begriff der Zuhälterei«, og en af Zürcher forfattet Redegørelse for Arbejdet i den af Ferri i 1912 grundlagte Skole for anvendt Kriminalret ved Universitetet i Rom, hvortil Forf. knytter nogle Bemærkninger vedrørende Spørgsmaalet om akademisk Undervisning i Undersøgelsesteknik. Den førstnævnte Artikels Emne giver Anledning til det à propos, om det ikke skulde være muligt at finde en dansk Betegnelse for den paagældende

Forbrydelse, der jo i alle Fald i Københavns Kriminalkamre er et dagligdags Arbejdsemne; »Alfonseri« er hverken dansk eller velklingende, og »den i midlertidig Straffelovs § 4 omhandlede Forbrydelse« falder noget ubehjælpsomt og er et meget lidt oplysende Udtryk.

O. Haack.